

KRITISKE DISKUSSIONER

Af Henrik Herløv Lund, cand.scient.adm.

ikke partitilknyttet

www.henrikherloevlund.dk

herloevlund@mail.dk

ER ENHEDSLISTEN PÅ VEJ TIL AT GØRE SOCIALDEMOKRATIET TIL EN STØRRE FJENDE?

Tilbagesvar til Pelle Dragsted.

Risikerer Enhedslisten at gentage en gammel venstrefløjs dødssynd med at gøre Socialdemokratiet til hovedmodspiller i stedet for de borgerlige og risikerer Enhedslistens nye strategi med at være villig til at vælte en S regering i stedet at bringe de borgerlige til magten og dermed en endnu værre politik?

1. Forløbet af denne debat.

Skal venstrefløjspartier ikke bare true med, men også reelt ville vælte en socialdemokratisk regering, hvis denne ikke vil lytte, men insisterer på at gennemføre væsentlige forringelser (sammen med de borgerlige)?

Det er et væsentligt spørgsmål efter, at Enhedslisten på sit seneste landsmøde overvejer et strategiskifte: Hidtil har partiets strategi været, at man ikke ville vælte en S – regering, hvis der ikke fandtes et bedre alternativ. Men nu lægges der op til, at Enhedslisten i fremtiden vil kunne vælge en S – regering, hvis denne overtræder såkaldte ”røde linjer” – dvs. gennemfører væsentlige forringelser.

Pelle Dragsted må i høj grad anerkendes som den, som har udtænkt den nye strategi. Han har formuleret en række begrundelser for et sådant strategiskifte i en blog på Politiken ”Vi kan ikke acceptere, at Thornings reform-amok gentages” (<http://politiken.dk/indland/art5949486/Vi-kan-ikke-acceptere-at-Thornings-reform-amok-gentages>) .

Da jeg frygter for negative konsekvenser af et sådant strategiskifte har undertegnede forsøgt at rejse en diskussion herom i en note på Facebook: ”Bør venstrefløjspartier vælte en socialdemokratisk regering. Fire svar til Pelle Dragsted” (<https://www.facebook.com/notes/henrik-herl%C3%B8v-lund/fire-svar-til-pelle-dragsted-vedr%C3%B8rende-om-venstrefl%C3%B8jspartier-b%C3%B8r-v%C3%A6lte-en-soci/10154408739540493/>)

Fra Pelle Dragsted er efterfølgende kommet et tilbagesvar i form af Facebook noten: "Farvel til venstrefløjens arvesynd – Svar til Henrik Herløv Lund" (<https://www.facebook.com/notes/pelle-dragsted/farvel-til-venstrefl%C3%B8jens-arvesynd-svar-til-henrik-herl%C3%B8v-lund/10156831929697228/>).

Heri henviser han også til et tidligere indlæg fra oktober 2016 på "Modkraft", hvori han har diskuteret fordele og ulemper ved at vælte en socialdemokratisk regering: "Fire år med Thorning – hvad lærte vi?" (<http://www.modkraft.dk/blog/pelle-dragsted/fire-r-med-thorning-hvad-l-rte-vi-2>).

I det følgende tilbagesvar fra min side vil jeg inddrage begge de to sidstnævnte indlæg.

2. Er Socialdemokratiet ved at blive en større modspiller for Enhedslisten end de borgerlige?

2.1 Berettiget skuffelse over Thorning – regeringen.

I facebooknoten "Farvel til venstrefløjens arvesynd" anfører Pelle Dragsted 5 argumenter for et strategiskifte. Disse overlapper dog og kan i det væsentlige koges ned til to hovedsynspunkter. Pelle Dragsteds første hovedpointe i ovennævnte note (pkt. 1 og 3) er, at strategien med ikke at ville vælte en S – regering ifølge hans opfattelse "reelt betyder, at socialdemokraterne kan gøre hvad som helst, mens de sidder på Enhedslistens mandater" (s. 2) og at de "... ikke behøver at tage nogen særlige hensyn til os" (s. 1).

Det har vi ifølge Pelle Dragsted set under Thorning regeringen, hvor Socialdemokratiet har gennemført reformer sammen med de borgerlige, som markant har øget uligheden og utrygheden for lønmodtagerne, og hvor S ikke har lyttet til Enhedslisten og givet partiet indrømmelser på trods af, at man sad i regering på Enhedslistens stemmer som parlamentarisk grundlag. I stedet har man i vid udstrækning gennemført reformerne sammen med de borgerlige.

For en god ordens skyld skal jeg – igen – understrege, at jeg er ganske enig i ovennævnte analyse af Thorning – regeringens alt overvejende borgerlige økonomiske politik og deler skuffelsen herover og over, at S ikke har samarbejdet med Enhedslisten, men i stedet har vendt sig mod de borgerlige. Ligesom jeg ganske har kunnet tilslutte mig, at Enhedslisten har stemt konsekvent nej til Thorning regeringens borgerlige økonomiske politik.

2.2 Ensidig fokus på S.

MEN: Når man læser Pelle Dragsteds blog på Politiken og hans seneste note på Facebook, er det slående, hvor meget hans og Enhedslistens fokus er blevet rettet ensidigt mod Socialdemokratiet.

På den ene side er en større optagethed af Socialdemokratiet vel også naturlig i betragtning af, at det burde være i et samarbejde med S, at der var muligheder for indflydelse til Enhedslisten. Men i stedet blev perioden 2011 – 2015 som anført i vid udstrækning i stedet en ørkenvandring for Enhedslisten, hvor man faktisk kun fik begrænset indflydelse.

Det er oplagt at spørge hvorfor og det er også forståeligt og velbegrundet, at Enhedslisten overvejer, hvordan man fremover kan få mere indflydelse hos og et bedre samarbejde med S, ikke mindst på baggrund af en pæn mandatfremgang ved sidste valg? Undertegnede er her ganske enig i den betragtning, at Venstrefløjen bør have indflydelse til gengæld for at bringe og holde en S – regering til magten.

Men på den anden side forekommer der en ubalance i denne forholdsvist ensidige optagethed af Socialdemokratiet, for væltes en socialdemokratisk regering vil der i sidste ende jo kun være et "alternativ" hertil, og det er en borgerlig regering (pt. under Løkke).

Derfor burde der være en modsvarende optagethed hos Enhedslisten af, hvad det så vil medføre for lønarbejderne og venstrefløjen, at en borgerlig regering træder i stedet. Men analysen af betydningen af et sådant regeringsskifte og af hvilken politik en sådan regering ville stå for, synes ikke desto mindre at træde i baggrunden.

Det er som om Enhedslisten – i hvert tilfælde i de seneste nævnte indlæg af Pelle Dragsted - er så optaget af, ". ikke at ville lade sig afpresse med, at alternativet er værre.", at det bliver underordnet, hvorvidt det faktisk er rigtigt, at alternativet er værre?

Summa summarum: Der forekommer i bestræbelserne på at begrunde Enhedslistens strategiske mod villighed til at vælte en S - regering at være sket en vis indsnævring af Enhedslistens fokus og perspektiv til i højere grad at handle om oplevelsen af Socialdemokratiet som hovedmodspilleren.

Mens det spørgsmål forsvinder mere ud af syne, at det at vælte en S – ledet regering betyder at en borgerlig regering træder i stedet med en (endnu mere) borgerlig politik?

Socialdemokratiet, ikke de borgerlige, fremstår som Enhedslistens hovedmodspiller.

3. En borgerlig regering VIL være værre.

3.1. Splittelse i rød blok vil sandsynligvis føre til borgerlig valgsejr.

Hånden på hjertet; Uanset mulige parlamentariske manøvrer muligheder er det næppe til at komme uden om, at udfaldet af at vælte en S – regering i sidste ende vil blive et nyvalg. Pelle Dragsted anfører så hertil, ".at man ikke skal være bange for at høre befolkningen" (s.2).

Det er jo en meget demokratisk holdning, men måske også en lidt overfladisk tilgang med hensyn til de politiske konsekvenser, for som Pelle Dragsted prisværdigt ærligt medgiver i sin seneste facebooknote, så "er det nok rigtigt, at der er risiko for, at splittelsen i rød blok, vil risikere at styrke højrefløjen" (s. 2).

Ja netop, på grund af skuffelse blandt centrum venstrevælgerne over splittelsen i rød blok er det alt overvejende sandsynlige udfald af et nyvalg, at der så kommer en borgerlig regering.

Uanset at man ikke vil lade sig presse, er venstrefløjspartier er nødt til at medtage en vurdering af, at hvilke konsekvenser vil det få for lønarbejderne og Venstrefløjen, hvis man vælter en S – regering og der så er en overhængende risiko for, at vi i stedet får en borgerlig regering.

Man er også nødt til at overveje, at centrum venstrevælgerne ved nyvalget måske nok vil straffe S for manglende samarbejdsvilje med venstrefløjen, men det er mere end sandsynligt, at vælgerne også vil straffe venstrefløjen for at bringe en borgerlig regering til magten.

Hvilket Pelle Dragsted i ovennævnte tidligere indlæg fra oktober 2016 på Modkraft også vedgik: "Problemet er, at vi faktisk ikke aner, om vi i en valgkamp efter et mistillidsvotum havde kunnet fastholde opbakningen i befolkningen. Eller om vi tværtimod var blevet straffet hårdt af vælgerne for at risikere at bringe højrefløjen tilbage til magten" (s. 4).

Pelle Dragsted afviser i sin seneste facebooknote i den forbindelse "at købe, at det er Enhedslisten, som står alene med ansvaret for den situation".

Men også her var han i sit tidligere indlæg på Modkraft ærlig nok til at indrømme, at Enhedslisten i fagbevægelsens og befolkningens øjne næppe kommer udenom et betydeligt medansvar, hvis en højreregering kommer til magten som følge af, at en S – regering væltes. (s. 4)

3.2. Borgerlig regering er lig med endnu stærkere forringelser.

Det burde være et nok så centralt element i Enhedslistens overvejelser om et strategiskifte, hvilke konsekvenser det vil få at vælte en S – regering. Men som anført forekommer det nok så væsentlige problem imidlertid at være trådt i baggrunden i Pelle Dragsteds ovennævnte seneste indlæg – måske for at undgå at problematisere Enhedslistens strategiskifte.

Pelle Dragsted har dog i sit tidligere indlæg fra oktober 2016 på Modkraft vedgået, at der her et problem: "Sagen er jo den, at uanset hvor dårlig en socialdemokratisk regering er, så er en højrefløjsregering altid værre" (s. 4).

Undertegnede er ganske enig i det sidstnævnte synspunkt, som jo også bekræftes af de historiske erfaringer med henholdsvis Thorning – regeringen og VK – regeringen.

Det er fuldstændigt rigtigt, at S gennemførte mange forringelser, fx i skattereformen, ved DONG salget og ved at sænke selskabsskatten. Men de borgerlige stod ikke tilbage herfor, men gik under

VK – regeringerne endnu videre fx i form af Tilbagetrækningsaftalens forringelse af efterløn og pension, i form af "Genopretningsaftalens" forringelser af dagpengeordningen, i form af skattestoppet og skattereformernes favorisering af de velstående og svække af progressionen i skattesystemet, i form af forringelserne af den offentligt leverede velfærd.

3.3. Det løser ikke noget at de borgerlige får magten, tværtimod.

At der borgerlige ER værre, skal ikke på nogen måde fremføres som en undskyldning for, at Socialdemokratiet gennemførte af borgerlig politik. Men det er og bliver en kendsgerning, at det ikke løser noget at give magten til de borgerlige, det bliver politikken ikke bedre af, erfaringsmæssigt bliver den tværtimod endnu værre.

Men hvis det er tilfældet, er det også svært at forstå, hvorfor Enhedslisten i forbindelse med sine overvejelser om et strategiskifte om villighed til at vælte en S – regering primært fokuserer på S regeringens politik og kun i mindre grad medinddrager, hvad alternativet er: En borgerlige regering som vil gennemføre endnu stærkere forringelser og hvor venstrefløjens indflydelse vil være endnu mindre.

Skubbes dette i baggrunden, fordi det jo rent ud sagt stiller alvorlige spørgsmål ved et strategiskifte fra Enhedslisten om, at man fremover vil være villig til at vælte en S – regering, fordi man jo samtidig hermed meget stærkt risikerer at bringe de borgerlige til magten og dermed afstedkomme en værre forringelser.

4. En trusselpolitik virker – men måske kun i undtagelsestilfælde.

Pelle Dragsted havde som anført to hovedpointer i sidste seneste indlæg på Facebook: Den første var, at hvis man freder en S regering, så giver det S frit spil til at gå til højre. Det er diskuteret i det foranstående.

Hans anden hovedpointe er, at det faktisk har virket at true Socialdemokraterne. Enhedslisten afveg ifølge Pelle Dragsted faktisk i enkelte tilfælde afveg fra sin principielle strategi og truede Thorning regeringen på livet og opnåede herved opnåede man faktisk indrømmelser fra regeringen. Pelle Dragsted konkluderer heraf: "Vi har faktisk set det (truslen om at vælte regeringen – hhl) virke".

Det vigtigste eksempel var i foråret 2013, hvor mange stod til at falde ud af dagpengesystemet og Enhedslisten ved at true med ikke at ville stemme imod et borgerligt mistillidsvotum, opnåede at få indført den såkaldte Arbejdsmarkedsydelse, der betød en væsentlige udsættelse af udfaldet for ganske mange lønmodtagere.

Så langt så godt. En trusselpolitik kan altså i enkeltstående tilfælde virke, det kommer man ikke udenom.

Men faren er, at det bliver mere end en undtagelse at man truer med at vælte regeringen, hvis Enhedslisten ligefrem gør det til sin erklærede politik, at S generelt ikke må overtræde "røde linjer".

Som Pelle Dragsted beskriver i sit indlæg fra okt. 2016 på Modkraft var der allerede under Thorning regeringen en række andre tilfælde, hvor det både i Enhedslistens hovedbestyrelse og i folketingsgruppen blev drøftet om et mistillidsvotum ville være aktuelt: I forbindelse med skatteaftalen i 2012, i forbindelse med lærerindgrebet i 2013 og i forbindelse med salget af DONG aktier til Goldman Sachs.

Så hvis Enhedslisten ligefrem havde gjort det til sin politik, at man truede med at vælte S – regeringen i sådanne tilfælde, hvorledes ville regeringen da reagere, på at Enhedslisten ikke bare enkelte gange, men gang på gang truede med at vælte den?

Der er en nærliggende risiko for, at regeringen på et eller andet tidspunkt vil føle sig presset til at gøre det til et principspørgsmål, hvilket ville medføre valg, hvis Enhedslisten stod fast.

Med det foran beskrevne resultat at splittelsen både ville medføre valgnederlag for "rød blok" som helhed og dermed en borgerlig regering og politik. Og hvor centrum venstrevælgerne samtidig ville straffe Enhedslisten for at have bragt de borgerlige til magten.

En trusselspolitik vil altså formentlig kun virke i undtagelsestilfælde, men næppe hvis den gøres til regel.

5. Nemme udveje kan ikke erstatte bredt og langsigtet arbejde.

Men hvad skal venstrefløjsspartier så gøre i forhold til en S - regering?

Undertegnede er ganske enig i, at Enhedslisten forsøger at bruge sin større parlamentariske styrke til at opnå aftaler og positive reformer, der gennemfører reelle forbedringer, hvad angår ulighed, velfærd og miljø.

Og hvis en kommende S – regering igen fører borgerlig politik, skal man omvendt ikke acceptere forringelser og borgerlige reformer, men fortsætte med at kritisere og konsekvent stemme imod.

MEN: Samtidig må man også erkende, at med 8 procent af stemmerne er der også grænser for, hvor meget Enhedslisten selv kan flytte et 3 gange større socialdemokrati.

Derfor er det vigtigt at påvirker Socialdemokratiet ikke blot på den parlamentariske scene, men også ude fra civilsamfundet: Gennem bevægelser, herunder fagbevægelsen, og gennem det socialdemokratiske bagland og via den offentlige debat samt gennem samarbejde mellem de forskellige venstrefløjsspartier.

Det er et hårdt, langstrakt, møjsommeligt og - indrømmet – nogle utaknemmeligt slid, men næppe et som kan erstattes af hurtige parlamentariske løsninger.